

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díj szabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Áron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Egy fontos kérdéshez. Pethő György. — A kenderről. Réti János. — Az ageni és besztercei szilva. Villási Pál. — Egy komló-trágyázási kísérlet. Rösler Károly. — Naptár-irodalom. — Egy veleg: Hivatalos helyiség változtatás. Szakosztályi ülés. Az állott izzel bíró borok megjavításáról. A jég eltartása jégverem nélkül. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árák. — Hirdetés.

„Egy fontos kérdés“-hez.

(Az őszi szántásról.)

Ezen lapok 42-ik számában „Egy fontos kérdés“ czim alatt R. J. ur egy gazdatársa azon kérdését közli: „melyik célravezetőbb eljárás, őszi szántást adni-e a tavasziak alá s tavasszal a szántást mellőzve közvetlen borona után elvetni a magot, vagy elkerülve a talaj őszi szántását, egyszeri szántás friss barázdájába vetni a magot?“ — Ezen kérdés oly igen nagy horderejű ráuk gazdákra, s időszerűen is oly fontos, hogy bővebb taglalása és megvitatását a legháládatosabb napi kérdések közé bátran sorolhatni, azért szabadjon az alábbiakban ezen tárgyhoz hozzászólanom.

A közölt kérdésre R. J. ur határozott feleletül adta — tekintve az őszi szántás előnyeit —: „minden habozás nélkül kimondhatjuk, hogy őszi szántást végezni okszerűbb kultúra, mint egyszeri tavaszi szántás!“

Sokan az elméletnek kárhoztatói és ellenségei, minek véleményem szerint gyakran alapos oka van; mert az egyes helyi gyakorlati tényekből levont okulás elméletül a nélkül tárva elő, hogy az eredményt befolyásoló tényezők kellő alaposággal körülírva vagy pro és kontra megvitatva lettek volna: veszélyes lehet; veszélyes pedig azért, mivel a körülmények a gondolkozva cselekvő gazda által sem lévén összehasonlíthatók, gyakran vakon követetnek és a remélt eredmények vagy el nem érhetnek vagy véletlen nyeretnek. — Az írt kérdésre

adott és idézett felelet, az előbb elmondottak folytán veszélyes elmélet is lehet — és éppen a sokakkal megtörténhető káros eshetőséget megelőzni, vannak hivatva jelen sorok, ama tétel bővebb megvilágítása által.

Az őszi szántásnak oly ösmert fontos physikai és vegytani hatásai vannak a talajra, hogy annak mentől szélesebb körbeni elterjedését a mezőgazdasági termelés fokozására egyik legfontosabb eszközlésnek tartottam és tartom, és ennek folytán fokozott szorgalommal gyakorlottam és gyakorlom az őszi vetés bevégzése után mindaddig, míg a fagy az ekét ki nem szorítja a talajból. Az adott kérdés már régebben foglalkoztatott, de annak eldöntése fontossá lett rám nézve különösen mostanában, a mióta egy oly lapályos fekvésű, televénydűs, fekete (szurkos) kötött agyagtalaju birtok kezelését vettem át, mely az eke okszerű munkáját sem nyirkos, sem száraz állapotjában nem engedi.

Tudtam: mi sem biztosítja jobban a termést, mint a jókori vetés. Ez ok folytán vetettem a tavaszi kalászosokat őszi szántásba a nélkül is, hogy tavasszal újra szántottam volna; de nem mindig kellő eredménnyel. A jelzett kérdés eldöntése igen-igen lényeges lévén előttem, jelen évben több renébeli kísérletet tettem, zab, árpa és tavasz-buzával, oly formán, hogy azonos fekvésű, kötöttségű és erejű táblákat egy nap alatt bevettem, egy részét egyszeri őszi szántásba, más részét kétszeri, őszi- és tavaszi szántásba és a harmadikat, ismét egyszeri tavaszi szántásba. És mi volt az eredmény? az említett három termény bármelyikénél legjobb termést nyertem a kétszeri, őszi- és tavaszi szántás után; jobb termést kaptam az egyszeri őszi szántás után, mint az egyszeri tavaszi után, akkor, ha az nem korán volt teljesítve; ellenkezőleg jobb eredményt értem el az egyszeri tavaszi szántás után, mint a csupán egyszeri őszi szántás után, akkor, midőn korai őszi szántásba vettem.

Kísérleteim eredménye: leghelyesebb eljárás az őszi megszántott talajt tavasszal újra szántani; úgy ám, de ezzel a

kérdés nem lett eldöntve, — azonban ezt illetőleg is megadták kísérleteim a feleletet, t. i. : ha nincs módunkban ugyanegy talajnak őszi-ős tavaszi szántást adni, ezen esetben is a kellő sikerrel vethetjük csupán őszi szántásba tavaszi kalászos terményeinket, akkor, ha őszi szántásos talajunk barázdái nincsenek összefolyva, megömlve, és a talajnak a kellőnél nagyobb foku beéredését nem jelzik alig látható apró gyomok; ellenkező esetben — ismétlem, ha összefolytak és a gyomosodás kezdetét vette — újra kell szántani vagy extirpátorral megjáratni, mert jobb a friss tavaszi szántásba, mint az olyan őszi szántásba vetni. Miért jobb a friss tavaszi szántásba, mint a korán végzett és így természetesen összefolyt s gyomosodni kezdő őszi szántású talajba vetni? — Azért: 1. mert, a korán fogantatott őszi szántás barázdái bármily élesek lettek volna is, a legtöbb esetben az őszi és téli időjárás váltakozó processusa folytán annyira megömlenek, összefolynak, hogy kellő magágyat nem nyújthatnak; 2. mert, a korai őszi szántású talaj gyakran annyira beéred, a tavaszi vetés eszközölhetőségéig, hogy a gyomok életműködése már javában kezdetét veszi akkor, midőn a mag a talajba vettetik és így, mielőtt a kulturnővény kikelne és kellően megerősödhetne, a már vígan tenyésző gyomok által nyomtatnak el és okul szolgálhatnak, egy rossz termés eredményévé.

Az írja R. J. ur: „a talaj kellő éréde is csak hosszabb idő alatt következhetik be.“ Közvetlenül az ősz áll: „Tavaszkor, ha szántás után legott vetünk, a talaj beéredésének időt nem engedhetünk, ha pedig várunk a vetéssel, kiszikkadhat a talaj s elkéshetik a tenyészet s mindez a termelés rovására megy.“ A mily igaz az előbbi tétel, ép oly megfejthetetlen előttem az utóbbi ratiója. Hisz tudvalevőleg a talaj beéredésének legbiztosabb jelzője, annak gyomosodásnak indulása, — már pedig ezt nem hiszem bevárni a vetéssel R. J. ur által! Hisz ha ezt kellene tennünk, akkor az őszi vetéseknél is hasonló eljárást követnénk t. i. akkor — és nem frissen a szántás után — vetnők be a talajt, midőn az beéredett, világosabban szólva, midőn gyomosodni kezdett! És ezen esetben nyernénk-e vagy veszítenénk? . . . Kérem mérlegelni! — Igen is áll: czéltalan a talajt másodszor szántani, míg az első szántás után be nem éredett; de soha sem szabad a szántás után várni a vetéssel a talaj beéredésére!

Egyebekben R. J. ur b. közleményét készséggel teszem magamévá, s őszinte köszönetet mondok érte — és egyszerűs mind melegen ajánlom a t. gazdatársak szíves figyelmébe.

Tapasztalati tények után lévén meggyőződve arról, hogy az őszi szántás helyes módjoni alkalmazása, terméscink fokozására megbecsülhetlen értékkel bír, a legönzetlenebb ügytársias jóindulattal ajánlom a t. gazdatársaknak: az őszi szántás minél kiterjedtebb körbeni eszközölését.

Csegöld.

Pethő György.

A kenderről.

III.

A kender vetési idejéről szólva, az változó — az éghajlat, a talaj fekvése s minősége szerint. Kedvező évben mártius-tól júniusig terjed az. A főszabály, hogy a tavaszi kései fagyoknak kitéve ne legyen, mert a fagy iránt érzékeny.

A korai vetés nemcsak a legjobb szokott lenni, de egyszerűs mind legelőbb is lekerül a talajról s így nem jöhet tekintetbe az, hogy egy kis koczkázat is jár vele (t. i. a vetőmag értéke), ha ugyan még elegendő vetőmagot tartottunk készletben egy második esetleges vetés eszközésére. Előrelátó gazdák, a kik több darab földet szoktak kenderrel bevetni, a vetését úgy rendezik be, hogy ne essék egy időre, hanem egy-egy hét essék legalább közbe, kivált ha száraz, hűvös idő uralkodik.

A mag kiválasztására a legnagyobb gondot fordítsuk. Csakis mult évi friss magot vessünk, a régi vagy éppen nem kel ki, vagy rosszul. S válasszuk ki azt, mely üde színű, fényes, egészséges és súlyos s ne használjuk vetésre az apró s könnyű magvakat. Czélszerű előbb mindig szemügyre venni a vetőmagot, sőt ha idegen magot vásárlunk, fel is kell azt előbb törni, hogy meggyőződést szerezzünk a felől, hogy a mag hirtelen csirája ép. A jó magnak a belseje zöldessárga színt mutat s olajdús. Nem roppan össze s nem üres a belseje, ha kezünkbe vesszük s a hüvelyk s mutatóujjunk közé szorítjuk.

A teljesérés előtt aratott kender magja mindég könnyebb, szóval üresebb. Az orosz kender magja pedig kevésbé oly lényes, mint egyéb fajta.

Hogy sűrűn vagy ritkásan vessük-e a kendert, az attól függ, hogy egyedül vagy főkép magnak termeljük-e, vagy kiválóan rostjaiért, avagy czélunk mindkettőt elérni.

Ha főkép jó s gazdag magtermésre akarunk szert tenni, akkor ajánlatosabb a ritkább vetés. Ellenben, ha hosszú s finom rostokat akarunk nyerni, az esetben egész sűrűn kell vetni.

Némely tapasztalatok azt mutatták, hogy ha a maggal egyszerre konyha-ót is hintünk el, az a magvak csirázását igen előmozdítja. Olaszországban, Bologna és Ferrara vidékén, hol a kendertermelés sokkal nagyobb tökélyvel üzetik, mint bárhol s a hol a 3—4 meter hosszú kender (óriási kender) nem tartozik a ritkaságok közé — a maggal együtt baromfi-ürüléket, olajpogácsát (kivált a mi kendermagból származott) szaru és csontforgácsot stb. szórnak el. Az egész azután kapával alátartatik s utána legereblyéztetik.

A mag kézzel szóratik fel és pedig egyszer felfelé s másodszor visszafelé haladva egyenlő széles pásztákon.

Külföldön 22—45 are területre vetnek egy hektoliter, a mi megfelel egy kis holdnak (= 1100—1200 □ öl.)

Hogy az elvetett mag mennyi idő alatt kel ki? az mint egyéb magvaknál van, főkép az időjárástól függ. Ha ugyanis langyos eső érte, igen gyorsan kibúvik a földből s szaporán nő. Tenyészideje rövidnek mondható, mert három hónap után körülbelül kinyútható, úgy hogy utána a talajt más növények alá még jól előkészíthetjük.

Némelyek a fentebbieknél sűrűbb vetést is ajánlanak, az az 1 hekt. helyett 1.5 hektolitert.

A talaj háromszori szántást kapjon s aztán jól elboronáltassék, szóval, hogy sima és porhanyó legyen.

A trágya, melylyel a gazdának sokkardnia nem szabad, legjobb, ha már ősszel alászántatik, lekésőbb — vetés előtt 14 nappal. Különben ez függ a trágya nemétől s minőségétől.

Az ásómivelés elébe teendő az eke munkájának, mivel ekével rendszeren csak 15—18 cent. (6—7 hüvelyk) forgattatik fel a talaj, míg ásóval 22—26 cent. (9—10 hüvelyk). A termőréteg mélységével egyenes viszonyban növekszik a kender szára is.

Turfás (tőzeges) földre, mivel kevés abban az ásványi alkatrész, vigyünk oda hamat s szórjuk el.

Elismert dolog, hogy a kender csak is az érett (elkórhadt) trágyát értékesíti jól s minél érettebb az, annál jobb alá. (Ézért diszlik televényes talajon). A kendernek ugyanis, kevés hajszálgököre van s tenyészideje is rövid; ez okból csak úgy nőhet vigan, ha ezen idő alatt gazdagon táplálkozhatik, míg ellenben, ha a talaj szegénységével kell neki küzdenie, lassabban nő, apró és silány lesz, s sok lesz a fásrésze.

Ebből magyarázhatjuk meg magunknak, hogy miért van oly jó hatásuk a kenderre a zöldtrágyának s miért vetik az olaszok csillagfürt, lóbabó s más zöldtrágyába. A tapasztalat szerint ugyanis a zöldtrágya kész, felvehető tápanyagot ad a kendernek, a mi mind minő-, mind mennyiségére rendkívül előnyös hatással van.

A kender további ápolása a következőkből áll: Ha elvetése után hideg idő állna be s a kender nem akarna kelni, jölehet a gyomok már mindenfelé mutatkoznak, vagy ha a földje megkérgeedik, meg kell gyengén gereblyézni. Ez történik kicsiben. Nagyban nem részesül időközben semmi ápolásban, sem gyomlálásban, nem úgy mint a len s így tekintetben a kender mívelése kevesebbe kerül. Kivált a nedves meleg idő a kendernek nevedését szerfelett gyorsítja, úgy, hogy nem kell attól tartanunk, hogy a gyomok előlik.

Ha a kender 20—26 cent. felnőtt, akkor már kitűnik, hogy melyikből lesz virágos s melyikből magvas kender. — Ugyanis a magvas kender szára magasabb, sötétebb zöld s vastagabb, míg a virágos kender apróbb, vékonyabb s inkább világos-zöld színű.

S mivel a maggal táplálkozó madarak oly annyira szeretik a kendermagot, tehát nagy gondunk legyen rá — őriztesük, míg ki nem kelt.

Ha a mag sokáig marad a földben, az rendszeren hátrányos szokott lenni, a növények fejlődésére; az ilyen kender nem is olyan erőteljes. Azért is, ha száraz idő jár, legjobb mindjárt szántás után elvetni a magot, így az friss, még nyirkos talajba kerül, úgy, hogy a mag könnyen kicsirázhatik.

A hova a mag nagyon sűrűn esett s tulsűrűn is állanak a növények, helyén lesz a ritkítás, de csak is addig, míg a kender apró 13—15 cm. nem magasabb.

Záporok, szélvészek alkalmával a kender sokat szenved, azért jó ha fasorok mellé vetjük, melyek a szél erejét megtörik s azt feltartóztatják a táblák szélein.

A jégeső is sok kárt tehet a kenderben. Erre nézve egy piemonti termelő próbakép az erősen jégverté kender egy részét levágta, a másik részét pedig összehasonlítás okaiért úgy hagyta s azt tapasztalta, hogy a levágott kender nemcsak nagyobb termést adott, mint a másik; de többet is, mint némely más esztendőben, midőn a jég nem is bántotta.

A mi a kender kinyűvését illeti, eddig azt tartották, hogy ha a kendert meghagyjuk teljesen érni, akkor nem kapunk oly finom rostokat s hogy a teljesen megérni hagyott kender rostjai összeállóbbak s a régi áztatási mód szerint nehezebben választhatók el a fás részekről. Tekintve azonban, hogy a rost teljes jóságát, erősségét s finomságát csak akkor éri el, ha meg is van érve a növény, továbbá, hogy az újabb chemiai áztatás mellett lehetségessé vált a legvékonyabb rostszálakat is leválasztani a farészről s ekkép szép, puha és erős rostokat nyerni: tehát a ki az újabb áztatási eljárást követi, annak nem kell siettetnie a kender kinyűvését, hanem bevárhatja úgy a virágos, mint a magvas kender beéredését s vagy egyszerre nyűjjük ki őket — mi kevesebb munkával jár — vagy pedig a virágos kendert valamivel előbb kiszálaljuk, mi ismét némi előnyt biztosít számunkra, mint alább látni fogjuk.

Ha a kendert azonban teljes érése előtt kinyűjni akarjuk, akkor nem várjuk be míg a magvas kender is fakó érési stadiumába lép, hanem mihelyt a virágos fakulni kezd, kiszédjük azt s utána néhány nap múlva a magvast, midőn t. i. az is mutatja az érédeés jeleit. Sőt a mint a virágos kender elporzott, mindjárt hozzá foghatunk annak kiszédéséhez, mert ekkor már növekedését a növény be is fejezte s elég alkalmas is a feldolgozásra. De nem csak a virágos, hanem a magvas kender is, ha nem magtermelés a célunk, (vagy csupán magunk számára termeljük a magot) kinyűhető, mielőtt magját megérelné s csak annyit hagyjunk még vissza magnak, a mennyire épen szükségünk van.

A magnak hagyott kender, mielőtt áztatába kerülne, természetesen előbb kibugázásnak lesz alávetve.

Réti János.

(Vége köv.)

Az ageni és besztercezi szilva.*)

(Válasz Szentgyörgyi Lajos urnak az „Erdélyi Gazda“ 47-dik számában megjelent közleményére.)

Olvasván Szentgyörgyi Lajos szakosztályi jegyző urnak, az „Erdélyi Gazda“ ez évi 47. számában megjelent és az Ageni szilvára vonatkozó közleményét, miután ezen kérdést, hazai szilvatermelésünk ügyére nézve sokkal fontosabbnak tartom, semhogy csupán arról lehetne szó, vajjon kettőnk közül, melyiknek van igazsága? — mindenekeelőtt bátor vagyok megje-

*) Midőn az „Audiatur et altera pars“ elvénél fogva e soroknak tért nyitunk, a szilvapolémiát lapunk hasábjain befejezettnek nyilvánítjuk. Szerk.

gyezni: miszerint én sem az erdélyiek besztercei szilváját nem becsméreltem soha sehol, mert azt nem ismerem: — sem általában a besztercei szilvát rosznak nem mondtam, mert annak jó tulajdonait sokkal jobban ismerem, sem hogy ily éretlen állítás valaha eszembe juthatott volna; — sem a boszniai szilvát elébe nem tettem a mi besztercei szilvánknak, hanem tették ezt azok, kik daczára annak, hogy nekünk millió számban van besztercei szilvafánk, mégis ezer számra hozatták ezt a szilvafát Boszniából, — de tették különösen azok, a kik a boszniai szilva aszalványát jobb és magosabb áron fizetik, mint a mienket. — Hanem valahányszor e tárgyról irtam, az én szemem előtt soha sem az a kérdés lebegett, hogy a két szilva faj közül, magában véve melyik a jobb? mert ez tökéletesen és kizárólag izlés dolga, az izlés pedig majd annyiféle, a hány az ember; hanem kizárólag és egyedül azon szempont állott előttem, hogy a kettő közül melyiket fizetik jobban, következésképp melyik jövedelmez többet? — és ezen szempontból indulva kiállítottam: hogy a Besztercei szilva faj jó, de az A geni jobb!

Ugyanazért, ha az erdélyiek a besztercei szilvafajt, csupán és egyedül saját izlésük kielégítéséül, privát passióból termelik, (a min, engedje meg közlő ur, hogy tisztelettel kételkedni bátorkodjam) akkor a besztercei szilva ellen egyetlen-egy szavam sincsen: mert hiszen de gustibus non est disputandum; — de mihelyt egyszer arról van szó, hogy szilvatermésünk után hasznot, még pedig minél nagyobb hasznot lássunk, akkor minden e tárgyra vonatkozó eddigi állításaimat szóról-szóra, utolsó betűig föntartom és ez eddigiekhez legföljebb még csak annyit teszek: hogy hiszen a francziák is nagyon jól ismerik a besztercei szilvafajt, sőt azt a Németországgal határos megyékben, meglehetősen terjedelemben termelik is, hanem azért Baltet Károly szerint, nagyban mégis csak az A geni szilvát termelik, még pedig azért, mert az jövedelmezőbb.

Persze, hogy ha a közlő ur erre azt mondja, hogy ő sem nekem, sem Baltet Károlynak nem hisz, akkor ez olyan argumentum, melyre nagyon bajos a tárgyilagossá válás. Én legalább az ő helyén, százszor meggondoltam volna e szót, mielőtt azt leírom, mert lehetetlennek tartom, hogy az komolyan keresse az igazságot, a ki ily fegyverekkel támad; hanem hát nekem mégis jobban lelkemen fekszik gyümölcstermelésünk ügye, sem hogy annak személyes sérelmeit alárendelni ne tudnám: ugyanazért Baltet Károlyra vonatkozólag csak annyit mondok, hogy őt éppen azon munkájáért nevezte ki a francziaországi gyümölcscsészeti egyesület tiszteletbeli tagjává, melyből én érveimet idéztem; magamra vonatkozólag pedig csak annyit jegyzek meg, hogy én 1884 ik év szeptember havában Szatmár megyét, éppen a szilvaaszalás idején alatt utazván be, hazulról 5 doboz magamaszalva A geni szilvaaszalványt vittem magammal, de a hol azt megmutattam és megízleltem, mindenütt egyhangú volt a vélemény, hogy az a Besztercei szilvaaszalvánnyal szemben valóságos csemege; — pedig az sem semmivel megtömve, sem héjától és magjától megtisztítva nem, hanem csak azon állapotban volt, mint a hogy azt Isten lenni engedte és az aszaló megszáritotta.

Tökéletesen igazsága van közlő urnak, midőn az A geni szilvát sem nem piros, sem nem kék, repedezésre hajlandó, igénytelen kinézésű szilvának mondja, de midőn azt a Besztercei szilvánál kisebb haszontalanságnak nyilvánítja, azt határozottan tagadom és csak annyit jegyzek meg: hogy valahányszor ezen szilvaérés idejében idegen vendégek látogatják meg kertünket és azokat ezen szilvával megkínálom, azok mindig visszahökölnek tőle és mielőtt elfogadnák, előbb szemem közé néznek, vajjon csakugyan komolyan kínálom-e őket, ilyen éretlennek látszó, hüvány külsejű szilvával? de mihelyt beleharaptak azonnal kiderül arcuk és nevetve mondják: „hogy ez ugyan megcsalta őket: mert az határozottan izesebb, levelesebb és édesebb, mint a legjobb Besztercei szilva; — azok pedig, kik azt ismerik, csak ezt keresik szemekkel — pedig hál' Istennek 78-féle faj van a kertben! — Hozzájárul: hogy az A geni szilvafaj határozottan erősebb tenyészetű, termékenyebb és edzettebb természetű, mint a Besztercei; sőt még azon körülmény is, hogy amaz ótani kell, emezt pedig nem, inkább az előbbeni mellett szól, mert a több ügyességet kívánó növények termelése mindig többet jövedelmez, mint a gyom módra szaporodóké — éppen ezért Németországban magát a Besztercei szilvafajt is szeltében ojtják, mert kétséget nem szenved, hogy ennek is vannak jobb és kevésbé jó, szebb és kevésbé szebb változványai, habár a mellett mégis mind Besztercei és valamennyi Besztercei néven és áron kél! — Még a mennyei manának sem volt értéke a pusztában kóborgó zsidók előtt, mert nagyon könnyen jutottak hozzá; — de a mi egyik helyen gyom módra magától szaporodik, gyom módra magától szaporodik az másutt is és utoljára annyira elterjed, hogy annak előbb-utóbb csökkenni kell értékében.

Már az idén is, daczára a nagyon közepszerű évi termésnek, 12 frton áll a Besztercei szilvaaszalvány mázsája; mivel pedig egy mázsa aszalványhoz legalább 4 mázsa nyers termény szükséges, ha már most hozzávesszük a szedés, aszalás, tüzelő anyag és szállítási költségeket, kérdem én, hol itt a haszon, hol van a sarkantyú a termelőre nézve?

Midőn tehát közlő ur magas lóra ülve, apró haszontalanságnak nyilvánítja az A geni szilvát, alulírottat tréfálódzással vádolja, Baltet Károlynak pedig egyszerűen nem hisz, mint gyakorló gyümölcscsésznek, talán jó lett volna előbb gondolni a talaj, égálf befolyásra vagy arra, hogy a fiatal fa 2—3 évi első termése nem mérvadó, de nem könnyű vérrrel pálczát törni ilyen nagy horderejű kérdés és két ember fölött, a kik soha semmivel okot nem szolgáltatottak arra, hogy föltehesse valaki róluk, miszerint ők tréfát üznek oly dologgal, mely Franciaországnak több mint 50 millió frankot jövedelmez évenként, Magyarországot pedig a magyar tudományos akadémiának ez évi statisztikai Évkönyve szerint, tavaly is 5 millió 876 ezer forintnyi kivitellel gazdagította, 1 millió 782 ezer bevétel ellenében, eltekintve a belfogyasztástól.

Nem tréfa tehát ez, hanem nagyon komoly és nagy horderejű kérdés, melyet a kinek komolyan a lelkén fekszik a hazai gyümölcstermelésnek nemcsak ügye, hanem jövedelmező-

sége is, annak sem személyes, sem partialis elfogultság szemüvegén át soha, hanem csak a legkomolyabb utánjárás és legszigorubb tárgyilagosság karján és segédelmével lehet és kell elbírálni helyesen; ugyanazért — hanc veniam damus, peti musque vicissim.

Keszthely.

Villási Pál.

Egy komló-trágyázási kísérlet.

Hazánkban nevezetesen Erdélyben a komlótermelés napról-napra terjedvén, természetesen, hogy ezen termelési ágánál is figyelembe veendőek mindazon tényezők és körülmények, melyeknek befolyása alatt az évi hozamot, illetve a jövedelmet fokozni képesek vagyunk.

Általánosan el van ismervé, hogy a komló sikeres tenyésztése első sorban megkívánja, hogy talaja megfelelő trágyázásban részesüljön. Leginkább az istállóli trágyát használják, de legjobbnak van elismervé a keverék trágya vagyis a compost. Németországban nevezetesen Spalton a német komló szövethozat kísérleti telepén ez év tavaszán mesterséges trágyaszerekkel tettek kísérletet. Alkalmazták pedig a trágyaszereket akként, hogy kora tavasszal a komló tövek megmetszésekor 30 centiméternyi távolságban, kör alakban csekély barázdákba hintették el a trágyát, tehát minden egyes tö lett megtrágyázva. Két faj komlót választottak, úgy mint a saazit és spaltit, s az összehasonlítás kedvéért úgy az egyiknél, mint a másiknál bizonyos számú tö trágyázatlan maradt. Meg kell még jegyezni, hogy mindkét fajta komló egy és ugyanazon minőségű talajon s ugyanazon, magas sodrony mivelt mellett lett megmunkálva.

Saazi komlóból 8 tö maradt trágyázatlan és ez adott 1 kg 150 gramm száraz komlót, esik tehát egy töre 143 gramm.

Spalti komlóból trágyázatlan maradt 5 tö és ez adott 1 kg 100 grm száraz komlót, esik tehát egy töre 220 grm, vagyis 77 grammal több.

Ugy a saazi, mint a spalti komló kapott tövenként 100 grm superphosphatot és pedig előbbinél 16 tö, mely adott összesen 2 kg 150 grm száraz komlót vagyis tövenként 134 grmmot. — Utóbbinál 20 tö adott 4 kg 450 grm a miből esik egy töre 222 grm, tehát 88 grammal több, mint a saazinál.

Kalisót kapott tövenként mindkét faj 70 grmmot és pedig saazi 8 tö s ez adott 2 kg 50 grm, esik egy töre 312 grm. Spalti 15 tö s ez adott 3 kg 250 grmmot vagyis tövenként 216 grmmot, tehát kevesebbet 96 grammal.

Chilisalétromot kapott tövenként mindkét faj 100 grmmot. Saazi 8 tö, mely adott 1 kg 850 grmmot vagyis tövenként 231 grmmot. Spalti 20 tö, mely adott 4 kg 250 grmmot, esik egy töre 212 grm, tehát 19 grammal kevesebbet, mint a spalti.

Az említett trágyaszereket kérvén is alkalmazták és pedig először mindkét komló faj kapott tövenként 100 grm chilisalétromot és 100 grm superphosphatot. Saazi

8 tö adott 1 kg 100 grmmot, esik egy töre 137 grm. Spalti 5 tö adott 1 kgm, tövenként 63 grammal többet.

Másodszor mindkét komló faj nyert tövenként 100 grm chilisalétromot és 70 grm kalisót. Saazi 8 tö adott 1 kg 100 grmmot, vagyis tövenként 137 grmmot. Spalti 10 tö 2 kg 450 grmmot, tehát tövenként 108 grammal többet.

Harmadszor mindkét komló faj nyert tövenként 100 grm superphosphatot és 70 grm kalisót. Saazi 8 tö adott 775 grmmot vagyis tövenként 94 grmmot. Spalti 10 tö adott 1 kg 900 grmmot s így tövenként 143 grammal többet, mint előbbi.

Arra nézve, hogy két vagy három inda hagyások meg, szintén megfigyelő kísérletet tettek és pedig akként, hogy az egyik, mint a másik komló fajból egyforma számú töveken meghagytak két- és ugyanannyin három indát. A termés egy időben leszedetvén megmértet, a mérés eredménye: a saazi komlónál adtak a két indás tövek 950 grm száraz komlót, miglen a három indások 1 kg 150 grmmot, tehát 600 grammal többet. A spalti komlónál adott a két indás tövek összege 1 kg 900 grmmot s a három indás tövek 2 kg 550 grm száraz komlót vagyis 650 grammal többet. Ha ezen egy kísérletet vesszük fel alapul, úgy mindenestre előnyösebb három indát futtatni fel, amiből láttam komlótelepet, a hol csak két inda lett meghagyva, a miről nyertek 500 grm száraz komlót tövenként.

A mesterséges trágyaszerekkel elért eredmények a saazi komlónál alig indokolják azoknak jövőbeni alkalmazását, mert hisz a trágyázatlanul maradt tövek adtak legtöbb termést; meg lehet azonban, hogy a trágyaszerek hatása csak jövő évben mutatkozik, a mit a spalti komlónál elért eredmények is igazolni látszanak, mert hisz a trágyázatlanul hagyott tövek termése, s a legnagyobb termés között, mit a superphosphat eredményezett, alig van több mint 150 grm különbség, mely termés-többletet ugyanhiszem felemészti a trágya ára s bemunkálása.

Rövid közleményem befejezéseül meg kell még emlétenem, hogy a különböző trágyázásban részesült tövekről nyert termések között alig mutatkozott különbség, legalább a tobozok színe, nagysága és illata csaknem egyforma volt. Meg lehet, hogy talán a vegyvizsgálat, a mi fogatosítottatni fog, különbséget fedez fel.

Szombathely.

Rösler Károly.

Naptár-irodalom.

„Jegyzék-napló” a gazdák számára 1885-re megjelent. Szerkesztette Ordódy Lajos az orsz. gazd. egyeslet főtitkára Kiadta Légrády testvérek. Ára 1 frt 60 kr.

Nem tartjuk szükségesnek hosszas indokolását annak, hogy mennyire indokolt a gazdáknak a zsebnaptárak tartása és azok felhasználása; — a gazda, ki úgy is terhes tisztesség megoldása előtt áll, nem képes minden apróságnak emlékezetében helyt adni — már pedig egy csekélyebb jelentőségű eseménynek feledésbe menése is kárral jár — s ezért van a gazdának egyrészt szüksége zsebnaptárra, hogy emlékezetén könnyítve, a naptár jegyzék napló rovatába a történeteket feljegyezze s mi-

által biztosítatik, hogy feledésbe nem fog menni semmi. A fenti napló nagyon jól van beosztva, midőn minden napra külön rovatval van ellátva, mit igen czélszerűen lehet használni az előjegyzésekre is.

E naptárnak szerkesztését, melyet Wagner László egyetemi tanár 12 éve kitünő szakértelemmel teljesített, Ordódy Lajos vette át, kiből elég méltó kezekre talált. E naptár az általános csillagászati részen s napló-jegyzéken kívül 144 oldalon mind azt magába foglalja, mire a gazdának az elmélet és gyakorlat terén lépten-nyomon szüksége van. Elöl találjuk a havi emlékeztetőket, melyek általánosságban az év különböző szakában előforduló munkák teljesítésére hívják fel. Továbbá adja a takarmányozáshoz a kellő utmutatást, a takarmány értékének táblázatát, melynek követésével nem prédálódik a takarmány, mint az különben most is sok helyt megtörténik, hogy minden számítás nélkül oda dobva a takarmányt az állatnak, hogy turkáljon benne, az ott hagyottat pedig a trágyadombra lökik. Szól továbbá budapesti, bécsi s pozsonyi vásároknál a szokásos eljárásokról; foglalkozik a növénytermelésnél, trágyázásnál előforduló mindazon számításokkal, melyek egy okos gazdában előfordulnak; tartalmazza az üzletviteli naplókat, melyek a gazda munkakörét képező tetemes anyag helyes elosztása s a számadás alapos véghezvitele tekintetében igen hasznos segítségül szolgálnak. Mindezekből látható, hogy szerző mindent elkövetett, hogy jegyzék-naplója a mostani gazdasági viszonyainknak megfelelően, s mi csak melegen ajánljuk a t. gazdaközönségnek szives figyelmébe.

A „Falusi Gazda“ és „Borászati Naptár“ 1885-dik évi folyama megjelent; az előbbit Sporzon Pál, az utóbbit dr. Nyári Ferencz szerkeszti; mindkettőnek kiadója a Franklin társulat.

Őszintén szólva, nagy hálára kötelezik e naptárak szerzői a gazdaközönséget, illetve borászokat, midőn a háznál nem nélkülözhető naptárt specialiter részökre szerkesztettek. Nincs olyan gazda, ki házi használatra naptárt ne szerezzen be magának, s így nem tudjuk eléggé ajánlani egy ily szaknaplár vételét, különösen kissebb gazdáink részére, kiknek nem telik a nagyobb szakmunkák beszerzésére. Mezőgazdasági irodalmunk legjobb íróinak cikkeiket tartalmazza a „Falusi Gazda“ naptára, kiterjednek azok mezőgazdaságunk minden ágazatára s oly könnyedséggel vannak írva, hogy az olvasni tudó azokat könnyen felfoghatja. Kiemelem a többek közül Hensch Árpád cikkét „a mély szántásról“, „hogyan óvjuk állatainkat az antraxtól“, „a keleti marhavész“ Kovácsy Bélától. „Mely istálló takarmányt takarít“ Ébner Sándortól stb. A borászati naptárból a többek közül idézem: „Miként lehet a fukszint könnyen felismerni“, „hogyan lehet a törésre hajlandó bort ezen betegségből kigyógyítani“ stb.

Ezekből látható, hogy e naptárak hasznos és tanulságos közleményekkel vannak ellátva, melyeket a téli estéken átolvasgatva, jótékonyan hatnak a gazdaközönség illetve borászok szakismeretének fejlesztésére. Minélfogva újból is ajánljuk ezen naptárakat becses figyelmükbe.

„Gazdasági könyvviteli naptár“ megjelent 1885-re Posner Károly Lajos kiadásában; szerkesztette Kodolányi Antal.

„Okszerűen gazdálkodni“; ez a jelszó jelen gazdálkodásnál, mert csak e mellett birunk szembeszállani a mindinkább sulyosbodó külföldi versenyyel; birtokunkat tehát úgy kell kezelni, hogy állandóan lehető nagy jövedelmet adjon s ez az, a mi nálunk nem akar meghonosulni, a mi részben az itt divó hiányos gazdasági könyvezés eredménye; a meenyiben helyes könyvezés nélkül alapos számítás s alapos számítás nélkül viszont okszerű javításokat tenni nem lehet. Ez a baj leginkább közép- és kisbirtokosainknál van meg s nem is szűnnek meg panaszkodni, hogy nincs termés, nincs jövedelem, de azért még sem változtatnak régi rossz rendszerükön, a helyett, hogy a „miért“ kipuhatolva a bajon segitenének. Ily szempontokból járulunk némileg a fenti naptár ismertetéséhez, mely hosszabb ajánlatokra nem szorul, hiszen már 9-dik éve van közforgalomban.

E naptár a csillagászati rész után „a gazdai teendők“ rovatát tartalmazza, mely magában foglalja a havonként — a ház és udvar, az istálló, a mezőn, a réten, a gyümölcsös kertben, a konyhakertben, a diszkerben, a szőlőben, a pinczében és az erdőben — teljesítendő munkákat; minek olvasása tanulsággal jár s némileg mint egy tájékozló szolgál a munka beosztására nézve. Ezután tartalmazza a könyvviteli rovatokat a következő fejezetekkel:

I. Havi emlékeztető. II. Pénztári napló. III. Vagyon-leltár. IV. Hitel és leszámolási jegyzékek. V. Gép- és eszköz-leltár. VI. Marhaállomány jegyzék. VII. Trágyázási, vetési, aratási és cséplési jegyzék. VIII. Magtári jegyzék. IX. Takarmány- és állom-jegyzék. X. Igásmunka jegyzék. XI. Tej-jegyzék. XII. Fejési jegyzék. XIII. és XIV. A magtári és takarmány mérlegzés rovata. XV. Pénztári mérlegzés. XVI. Vagyon-leltár decz. 31-én, és végül a szegődményi jegyzék. E rovatok körülbelül 100 oldalra terjedve aránylagosan vannak felosztva használatuk szerint és elegendők egy kis- és középbirtokos számvitelére. Megjegyzendő még, hogy az egyes fejezetek mikénti használatára utasítással szolgál e naptár s egy nem szükséges, hogy tanult számadó legyen az, ki a fenti rovatokat gazdasági könyvezésnél alkalmazni óhajtja, mert az „utasítás“ oly világosan adja elő a használati módozatot — s egyuttal példával is illusztrálja — hogy egyszeri olvasás után bejön bárki annak vezetésébe.

EGYVELEG.

— Hivatalos helyiség változtatás. Az erdélyi gazdasági egylet hivatalos helyiségeit deczember hó 1-vel a belközép-utczai 11-ik számú gróf Mikó-ház első emeletébe teszi át, mit ezennel köztudomásra hoz

a z elnökség.

— Szakosztályi ülés. Vonatkozással a fent közölt helyiség-változtatásra, van szerencsénk tiszteletteljesen tudatni, hogy a kertészeti szakosztálynak közelebbi,

azaz szerdán, deczember hó 3-án délután 5 órakor tartandó ülése már az új helyiségben fog megtartatni.

Kolozsvárt, 1884. deczember 1-én.

A kertészeti szakosztály elnöksége.

— Az állott izzel bíró borok megjavításáról. Gyakran megtörténik, hogy a fiatal sötét az idősebb borok is vagy a fejtés közben elillant szén-sav vesztesége, vagy az aroma oxidálása által, vagy mivel hosszabb ideig kis hordóban lanya időben légáramlatnak volt kitéve, avagy mivel hosszabb szállítás közben megrázódott, és tán huzamosabb ideig töltetlen állott a hordóban: állott izzt nyer s így kellemes ízűket elvesztik azaz állott izzt vesznek fel. Ezen borok javítását sokan vegyészileg márványból nyert szén-sav vagy más pl. cukor stb. hozzáadásával javítják meg, hogy kellemes ízűt viszszerjere. Azonban ezeknél sokkal egyszerűbb mód az, ha csekély mennyiségű asszu szőlőt (vagy mazsolát) kevés viz hozzáadásával összetörünk, az így nyert pépet ruhán át nyomva tisztán a borba adjuk; az így nyert szén-sav folyván a bor kis erjedésen fog átmenni; a mikor az akona gyégen teendő rá; s kevés idő múlva a nyert pép részei leülnek s kellemetlen ízűt a bor elveszti és lefejtethető. Az ő borok pedig fiatalabb s több cukortartalmu borokkal való keverés által is elvesztik e kellemetlen állott izűket. Sőt lehet őket a levegőnek még ki nem tett seprővel is megjavítani. Megjegyzendő azonban, miszerint ez eljárások csak oly boroknál alkalmazhatók, a melyek még szesz hozzáadásával nem lettek javítva. (B. L.)

— A jég eltartása jégverem nélkül. A gazdaságban állandó jégkészlet tartását ma már nem tekinthetjük, mint azelőtt, a fényűzés egy nemének, sőt a siker egyik kellékének kell elismernünk, hogy lehetőleg minden gazdaság az egész éven át kellő mennyiségű jéggel rendelkezék. Mivel azonban minden gazdának nincsen módjában, hogy külön jégvermet vagy jégházat készíttessen a maga számára, a jég eltartásának egy olyan módját akarjuk itt ismertetni, mely minden külön jégház nélkül fogantatható. A hol ugyanis bőségben áll a jég a gazda rendelkezésére, nagyobb mennyiségű jeget valamely, a napsugarak kevésbé kitélt helyen egyszerűen fel lehet halmozni és csak szalmával kell jól befűdni azt, hogy hosszú ideig eltartó jégkészletünk legyen. A jég felhalmozására lehetőleg árnyékos és száraz helyet válasszunk ki, de a melyről a víz hamar is lefut, s e helyen egymástól körülbelül egy lábnyi távolságban több faléccet rakjunk le, e fölé rőzseréteget s erre ismét szalmát borítsunk, körülbelül egy lábnyi vastag rétegben. Közepére jó egy erős faczolópöt is beverni a földbe, hogy a jégtömeg félrecsuszását akadályozza. A szalmaalom fölött éppen úgy rakjuk össze a lehetőségig koczkára vágott jeget, mint a jégveremben szokás, tekintettel lévén arra, hogy a jégoszlop egyik oldalra se hajoljon. Oldalt ismét szalmával vagy beszózott szénával vagy levelekkel takarjuk be a jéggaradát, ez utóbbi takarót azonban kívülről deszkákkal kell összetartanunk. A fedő rétegnek egy lábnyi vastagságúnak kell lennie, de ha még vastagabb, annál jobb. Bármely régi deszkadarabokat is használhatunk arra, hogy az oldalt takaró szalmaréteget szorosabban a jéghez nyomjuk. Végül szalmából tetőt

rakunk a jégfalom fölébe is, a melyre újból fagerendákat vagy köveket helyezünk, s készen van a jégraktár, melyben ha jól van elkészítve, egész nyáron át is elállhat a jég. Mindenesetre azonban szükséges, hogy elég sok jeget tegyünk el, ha azt akarjuk, hogy a sok olvadástól még kellő mennyiséget megmenthessünk. Legalább egy köbölnek kell lennie az így felhalmozott jégnek. (F. G.)

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest nov. 29. | Bécs novemb. 29.

Buza	7:30 — 8:20 frt	8:15 — 8:85 frt
Rozs	6:95 — 7:15 frt	7:50 — 8:05 frt
Árpa, takarmány	6:40 — 6:75 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	6:90 — 7:90 frt	7:75 — 9:95 frt
Árpa, seres	8:35 — 9:60 frt	— — — frt
Zab	6:30 — 6:60 frt	— — — frt
Törökbuza	7:10 — 7:20 frt	— — — frt

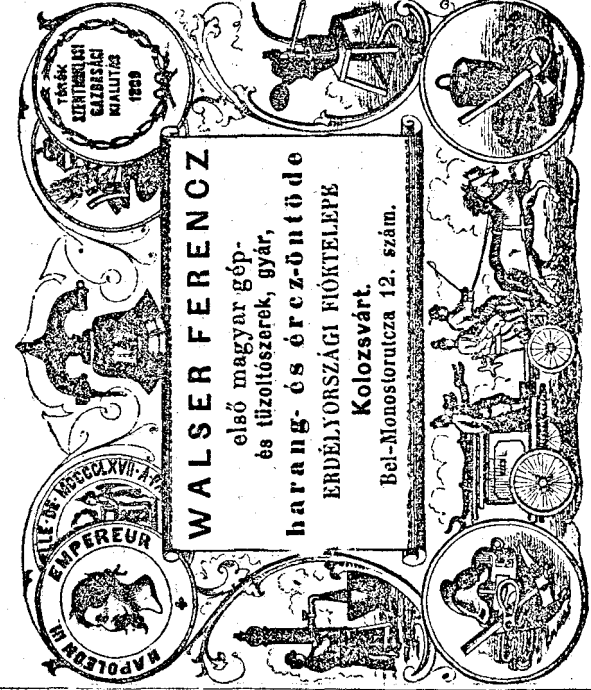
Budapesti marhavásár nov. 27-én. Őszes felhajtás 2080 db. nagy és apró marha. — Ebből eladatott 26 db. bika, 1021 db. ökör, 521 db. vágó tehén, 140 db. fejős tehén, 138 db. bival, 288 db. borju, — db. bárány, 66 db. juh. Árak: bika darabonként 120—170 frt, ökör páronként 240—310 frt, vágó tehén páronként 170—300 frt, fejős tehén darabonként 70—155 frt, bival páronként 140—210 frt, borju darabonként 7—16 frt, bárány páronként — — forint, juh páronként 6—12 frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 53—57 frt, tehénhús 50—54 frt, borjuhús 49—50 frt, bivalhús 45—51 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybírtás és vízművészeti kellékek tártára.

WALSER FERENCZ
első magyar gép-
és tüzelőszerek, gyár,
harang- és órcz-öntőde
ERDELYORSZÁGI FŐKÖZLEPE
Kolozsvárt.
Bel-Monosztoricza 12. szám.

Szerelő-műhely vízvezetékék kúrák s berendezésére.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szalma	tüzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	november	25	500	400	350	—	250	300	320	—	300	40
Bánfi-Hunyad	november	4	700	550	550	—	300	600	—	—	250	44
Besztercze	november	25	618	425	410	—	315	600	620	280	300	36
Brassó	november	28	600	420	360	340	200	350	350	180	250	40
Csik-Szereda	november	12	700	550	400	350	225	500	220	70	200	32
Deés	november	25	720	620	580	420	320	450	680	240	320	40
Déva*	november	29	1005	835	785	—	350	790	220	120	300	40
Erzsébetváros	november	29	650	500	450	—	250	450	300	180	250	44
Fogarás	november	28	535	—	315	—	210	330	250	90	210	42
Gyula-Fehérvár	november	29	625	575	430	—	275	415	350	135	260	46
Gyergyó-Szent-Miklós	november	22	700	600	450	450	250	500	240	80	200	32
Hátszeg	november	24	510	480	520	400	350	420	120	6	300	36
Kézdi-Vásárhely	november	27	560	485	360	320	210	400	400	100	300	36
Kolozsvár	november	27	576	—	406	—	229	410	450	240	300	48
Maros-Vásárhely*	november	27	680	570	585	550	520	660	400	200	450	42
Medgyes	november	27	580	520	365	—	215	375	185	90	235	44
Nagy-Enyed	november	27	625	500	400	—	225	400	450	140	280	40
Nagy-Szeben	november	28	550	430	350	410	210	420	180	130	325	44—46
Nagy-Várad	november	25	532	425	396	328	238	302	350	150	380	48
Segesvár	november	27	620	450	350	—	230	450	160	120	240	40
Sepsi-Szent-György	december	1	560	500	360	300	190	360	300	110	150	36
Szamosujvár	december	1	530	405	390	—	260	470	240	70	240	40
Szász-Régen	november	20	500	350	412	337	220	412	340	230	250	40
Szász-Sebes	november	27	700	600	450	375	325	425	200	100	240	44
Szászváros	november	29	550	430	370	—	210	470	300	70	210	44
Székely-Udvarhely	november	25	650	500	420	—	180	—	350	250	280	40
Szilágy-Somlyó	november	28	488	390	357	—	220	422	300	200	300	44
Teke	november	24	550	450	400	325	160	450	280	40	1200	32
Torda	november	29	550	400	300	350	180	375	200	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
		1		1—3		1—6		1—12		1—18		1—26		1—30		1—36		1—40		1—52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1 ⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyed rész

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.